

Mateřská škola a Základní škola Sluníčko, Turnov

poskytovatel sociálních služeb

OSOBNÍ ASISTENCE a DENNÍ STACIONÁŘ

IČO 71173854, Bankovní spojení GE Money Bank 165 405 997/0600

slunicko.turnov@centrum.cz, telefon 481322602, 484 801 389, 724166784

1. Cíle a způsoby poskytování sociálních služeb

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení.

Terénní služba poskytovaná naším zařízením je určena osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku (2 – 26 let), chronického onemocnění nebo zdravotního postižení (těžké – hluboké mentální postižení + přidružené kombinované vady), jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby při vzdělávacím procesu. Služba se poskytuje v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.

Ambulantní služba denní stacionář poskytovaná naším zařízením je určena osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku (2 – 26 let), chronického onemocnění nebo zdravotního postižení (těžké – hluboké mentální postižení + přidružené kombinované vady), jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje v prostorách školy a při činnostech, které osoba potřebuje.

Registrační číslo služby	5285192	5861633
Název služby	§ 39 Osobní asistence	§ 46 Denní stacionář
Provozní doba služby	8:00 – 16:00	7:30 – 16:00
Kapacita služby	36 klientů	10 klientů
Denní kapacita služby	10 klientů	10 klientů
informace o ceně služby	dle náročnosti do 130,-Kč	dle náročnosti do 130,-Kč
www stránky poskytovatele	www.slunickoturnov.cz	www.slunickoturnov.cz
Kontaktní osoba	Dagmar Rakoušová	Dagmar Rakoušová
Kontaktní telefonní číslo	481 322 602	481 322 602
Kontaktní e-mail		slunicko.turnov@centrum.cz

Posláním našeho zařízení je poskytovat dětem a žákům s těžkým a hlubokým stupněm postižení takovou podporu, aby se mohli vzdělávat v prostředí jim blízkém a měli možnost prožít radostné dětství s přihlédnutím k míře jejich postižení.

- Cíl:**
- dopomoc při zapojení do běžného života společnosti
 - individuální péče v závislosti na postižení jednotlivce
 - podpora při vyrovnávání se s handicapem, příprava na život a situace z něho vyplývající, nácvik základních sebeobslužných dovedností
 - dopomoc při edukaci ve školním zařízení

Zásady poskytování sociální služby:

Individuální přístup:

- každý uživatel má právo na individuální poskytování služeb dle svých potřeb a požadavků
- každý uživatel má právo na respektování svého názoru, rozhodnutí, tempa a nesmí být vystavován nátlaku při jednotlivých denních činnostech
- pracovníci vždy komunikují s uživateli srozumitelně a s ohledem na jejich rozumové schopnosti, komunikace nesmí klienty urážet, ponižovat, vyvolávat obavy, strach a nejistotu

Mateřská škola a Základní škola Sluníčko, Turnov

poskytovatel sociálních služeb

OSOBNÍ ASISTENCE a DENNÍ STACONÁŘ

IČO 71173854, Bankovní spojení GE Money Bank 165 405 997/0600

slunicko.turnov@centrum.cz, telefon 481322602, 484 801 389, 724166784

Respektování a práva dítěte:

- pracovníci jednají na principech partnerství a spolupráce s uživatelem služby a jejich rodinnými příslušníky
- pracovníci respektují hodnotu a důstojnost každé lidské bytosti, bez ohledu na její původ, rasu, postavení, pohlaví, postižení nebo náboženství
- pracovníci akceptují schopnosti a dovednosti uživatele a podporují jeho samostatnost
- pracovníci respektují právo uživatelů na osobní svobodu a na volnost pohybu, zohledňují však možné riziko
- uživatelé mají právo na soukromí v oblasti osobních věcí a při hygieně (zvláště u žadatelů, kde se nevyhne nutnému narušení jejich intimity)
- pracovníci poskytují služby s vědomím práva uživatelů na ochranu před různými formami zneužívání a diskriminace (ponižování, zesměšňování, zastrasování)
- uživatelé nejsou vystavováni neprofesionálnímu přístupu – nejsou vnímáni jako objekt poskytované péče, ale jako partner a zákazník
- pracovníci se k uživatelům nechovají povýšeně a nadřazeně, uživatelům věnují náležitou pozornost a jejich požadavky nejsou vnímány jako obtěžování
- pracovníci nikoho z uživatelů neprotěžují, nepřehlížejí a nezanedbávají
- pracovníci nikdy neoznačují uživatele podle jejich chování, postižení či diagnózy (př.autista,...).
- zásada diskrétnosti
- kvalita poskytovaných služeb je sledována pracovníky zařízení a zřizovatelem zařízení, vyplývá ze spokojenosti uživatelů, z analýzy připomínek a ze stížností.
- Kvalita poskytovaných služeb je jednou ročně zjišťována formou anonymního dotazníku. Vyhodnocení se stává základem a následně součástí pro vypracování Výroční zprávy sociálních služeb.

Cílová skupina: Děti s mentálním, tělesným, kombinovaným postižením a autismem ve věku od 2 do 26 let, které ještě neukončili povinnou školní docházku. Služby jsou poskytovány uživatelům z Turnova a z širokého okolí.

Podmínky poskytování osobní asistence:

1. příjemce služby má uzavřenou smlouvu o poskytování služeb a dodržuje ji
2. příjemce má stabilizovaný zdravotní stav - případné změny ihned hlásí
3. příjemce služby netrpí akutní nemocí (průjem, infekce horních cest dýchacích, teplota, zvracení, atd.)
4. poskytovatel má dostatečnou kapacitu pro poskytnutí služby

METODICKÉ POKYNY – Pracovní postupy:

Tento metodický pokyn stanovuje následující společné postupy pro všechny prováděné úkony.

Pracovník provádí úkony, které si klient předem s organizací dohodl a jsou uvedeny ve Smlouvě o poskytování sociálních služeb. Žádá-li klient provedení úkonů, které nemá zakotveny ve Smlouvě, upozorní na tuto skutečnost klienta a zároveň i sociálního pracovníka. V takovém případě je Smlouva nejprve upravena Dodatkem. Pracovní postupy vyplývají vždy z požadavků a potřeb jednotlivých klientů. Respektují jejich práva a principy poskytované služby. Jsou součástí individuálních plánů a jsou integrovány do pracovních náplní jednotlivých zaměstnanců.

V průběhu dohody o provedení určitého úkonu mezi klientem a pracovníkem se oba snaží ujasnit si klientovy představy a zároveň pracovníkovy možnosti. Tato dohoda probíhá vždy klidně, pracovník se snaží o jasný a pro obě strany srozumitelný rozhovor (dohodu o úkonu). Pracovník informuje

Mateřská škola a Základní škola Sluníčko, Turnov

poskytovatel sociálních služeb

OSOBNÍ ASISTENCE a DENNÍ STACIONÁŘ

IČO 71173854, Bankovní spojení GE Money Bank 165 405 997/0600

slunicko.turnov@centrum.cz, telefon 481322602, 484 801 389, 724166784

klienta o průběhu provedení žádaného úkonu, popřípadě může nabídnout jiný vhodný úkon, klienta do ničeho nenutí.

Pracovník se snaží sjednaný úkon vykonat v předem dohodnutém čase a podle přání klienta v rámci svých pracovních možností.

Pracovník v určitých případech používá ochranné pracovní pomůcky (pracovní oděv, obuv, rukavice) – například při pomoci s osobní hygienou klienta, při výměně inkontinentních pomůcek, při úklidu. Používání těchto pomůcek (rukavic) se nevyžaduje například při nakupování apod.

Základní úkony: (dle vyhlášky č. 505/2006 Sb. ve znění 389/2013 Sb. v platném znění):

Pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu:

1. pomoc a podpora při podávání jídla a pití

Úkon je prováděn u uživatelů služby, kteří si vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a snížené soběstačnosti nejsou schopni jídlo nebo pití sami podat a přijmout. Jídlo je podáno v případě potřeby uživatele tak, aby bylo umožněno jeho vhodné přijetí (nakrájeno na kousky, mixováno).

K podání pití jsou využívány vhodné nádoby (hrnky, lahve na pití). Jídlo a popř. pití podává uživateli pracovník přímo do úst. U uživatelů, kterým je poskytován tento úkon, je nezbytné dbát na dodržování pitného režimu.

Úkon obsahuje například tyto části:

otevření přepravní nádoby, servírování stravy na talíř, nakrájení na sousta, mletí stravy, ohřátí stravy v mikrovlnce, nalití nápoje do skleničky nebo hrnku, ohřátí nápoje, dochucení stravy či nápoje dle klientova přání

Možné související úkony:

donáška jídla, mytí znečištěného nádobí, údržba jídelního stolu, pomoc při úkonech osobní hygieny a další.

2. pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek

Je prováděn u uživatelů, kteří se vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a snížení soběstačnosti nejsou schopni sami obléknout.

Nachystání oblečení nebo výběr oblečení ve spolupráci s uživatelem, oblékání a svlékání, přidržení oděvu při oblékání a rozepínání knoflíků, zipů, obouvání a zavazování obuvi.

Úkon obsahuje například:

příprava oblečení, oblékání a svlékání oděvu, přidržení oděvu při vlastním oblékání klienta, rozepínání a zapínání oděvu (knoflíky, zipy, háčky), obouvání obuvi apod.

Možné související úkony:

pomoc při úkonech osobní hygieny a další.

Mateřská škola a Základní škola Sluníčko, Turnov

poskytovatel sociálních služeb

OSOBNÍ ASISTENCE a DENNÍ STACIONÁŘ

IČO 71173854, Bankovní spojení GE Money Bank 165 405 997/0600

slunicko.turnov@centrum.cz, telefon 481322602, 484 801 389, 724166784

3. pomoc při prostorové orientaci, pohybu ve vnitřním i vnějším prostoru

Pracovník pomáhá a podporuje uživatele při přesunech ve vnitřním i vnějším prostoru. Jedná se i o procházku mimo areál nebo mimo byt uživatele. Pracovník uživatele přidržuje, nabízí pomocnou ruku. Tento úkon zahrnuje i přesun s uživatelem na vozíku.

Pomocí se rozumí například:

pracovník doprovází klienta po místnostech formou přímého doprovodu (uživatel se drží pracovníka) nebo nepřímého doprovodu (pracovník pokyny směřuje uživatele, otvírá dveře a zavírá dveře). Uživateli jsou doporučeny, případně zajištěny kompenzační pomůcky – hůlky, berle, speciální chodítka, vozík. Vždy je konán přímý dohled.

Související úkony:

pomoc při oblékání, pomoc při osobní hygieně, pomoc a podpora při podávání jídla a pití, apod.

4. pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík

Úkon je prováděn u uživatelů služeb se sníženou pohyblivostí.

U částečně mobilního člověka – pomoc při zvedání, přistavení vozíku, přidržení při přisedání na vozík.

U plně invalidního člověka – úkon je poskytován za pomoci zvedáku, popřípadě za pomoci druhé osoby (druhého pracovníka).

Pomocí se rozumí:

například pomoc při zvedání z postele, z invalidního vozíku, u ležícího klienta je tato pomoc poskytována s pomocí další osoby (druhý pracovník). Je vhodné využití polohovací postele, zajištění přístupu k lůžku ze tří stran apod.

Související úkony:

pomoc při osobní hygieně, výměna inkontinentních pomůcek, pomoc při oblékání, pomoc při podání stravy a další.

Pomoc při osobní hygieně:

1. pomoc při úkonech osobní hygieny

Koupel/sprchování. Den koupele je stanoven v režimu dne - plánu péče uživatele. Uživatel si s sebou zajišťuje vlastní mýdlo, žínku, šampon, ručník, čisté prádlo, hygienické pomůcky, krém k ošetření pokožky, štětičky na čištění uší, hřeben, zubní kartáček, zubní pastu apod. Koupel probíhá ve vaně na RHB, případně v koupelně jednotlivých místností Kosmonautů 1641. Teplota vody je cca 30 stupňů, vždy podle potřeb uživatele. Omytí těla, zejména intimních partií, provádí uživatel sám. Pokud toho není schopen, pomáhá pracovník. Po dobu provádění hygienického úkonu může být přítomen i další pracovník, aby byl nápomocen při manipulaci s uživatelem. Po ukončení koupele je koupelna uklizena.

Úkon zahrnuje: sprchování, výměnu hygienických pomůcek.

Koupel/sprchování v domácnosti: Provádí se tam, kde koupelna vyhovuje dispozičně stavu uživatele. Jsou použity uživatelské vlastní hygienické potřeby, žínky, ručníky, hřebeny a nůžky na nehty. Úkon zahrnuje: napuštění vany, zajištění protiskluzové podložky, sedačky do vany, podporu uživatele při vstupu a při výstupu ze sprchového koutu, pomoc při opláchnutí a osušení uživatele, vypuštění vany, výměnu hygienických pomůcek.

Mateřská škola a Základní škola Sluníčko, Turnov

poskytovatel sociálních služeb

OSOBNÍ ASISTENCE a DENNÍ STACIONÁŘ

IČO 71173854, Bankovní spojení GE Money Bank 165 405 997/0600

slunicko.turnov@centrum.cz, telefon 481322602, 484 801 389, 724166784

2. Pomoc při použití WC

Pomoc při svlečení šatů, odstranění pleny nebo plenkových kalhot, přidržení uživatele při usedání na mísu, otření po vykonané potřebě, pomoc při vstávání, ošetření intimních částí těla mastí, vložení pleny nebo nasazení plenkových kalhotek, oblečení prádla a kalhot.

Úkon provádí pracovnice v ochranných rukavicích.

Pracovník vytváří klidnou a bezpečnou atmosféru (nespěchá, mluví klidně a zřetelně), vždy vhodně podporuje klienta v samostatnosti (nedělá zbytečně úkony, které by klient zvládl sám, přihlíží k míře soběstačnosti). Je-li třeba, dohlédne pracovník na čistotu prádla, může doporučit vhodné oblečení (například teplé, prodyšné).

Související úkony:

promazání těla po koupeli, pomoc při oblékání a svlékání, výměna inkontinentních pomůcek, manipulace s inkontinentními pomůckami, manipulace se silně znečištěným prádlem, pomoc při osobní hygieně, pomoc při prostorové orientaci, pomoc při přesunu na vozík nebo lůžko, běžný úklid sociálního zařízení a další.

3. Omytí klienta v případě potřísnění

Jedná se o potřísnění např. stolici, močí, krví, zvratky a následnou pomoc při svlékání oděvu, případné namočení prádla a omytí klienta pracovníkem. Pracovník používá při práci vždy jednorázové rukavice.

4. Promazání těla po koupeli

Úkonem se rozumí promazání těla klienta po osobní hygieně mastí či krémem dle přání klienta. Pomůcky dodá klient. Pracovnice používá jednorázové rukavice.

Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti:

1. Podpora a pomoc při výuce

Dle pokynů speciálního pedagoga. Příprava na výuku, dopomoc při vzdělávání, úklid pomůcek a úklid pracovní plochy. Přesuny z jednotlivých místností za pomoci strukturovaného režimu, případně vozíku.

2. Strukturovaný režim

Stanovení denního, týdenního režimu pomocí systému VOKS, piktogramů, předmětového systému, fotografií – na základě schopností jednotlivých klientů, jejich stupně vnímání. Ve spolupráci se speciálním pedagogem.

3. Strukturované učení

Na základě schopnosti přiřazování předmětů, obrázků vytvořená procesní schémata jednotlivých činností – nácvik nových činností, osvojování nových znalostí a dovedností.

4. Vaření a pečení

Činností se rozumí nákup surovin, příprava pracovního prostředí, příprava na činnost (převlékání), příprava samotného pokrmu (pomocí struktury – procesní schémata), úklid prostředí.

5. Podpora při aktivitách MŠ a ZŠ Sluníčko

Zprostředkování se společenským prostředím při aktivitách školy. Návštěvy divadel, výstav, výlety, soutěže, karneval. Dopomoc při přesunech.

Mateřská škola a Základní škola Sluníčko, Turnov

poskytovatel sociálních služeb

OSOBNÍ ASISTENCE a DENNÍ STACONÁŘ

IČO 71173854, Bankovní spojení GE Money Bank 165 405 997/0600

slunicko.turnov@centrum.cz, telefon 481322602, 484 801 389, 724166784

6. Snoezelen

Celostní pohled na klienta. Umožňuje diferencované vnímání, uvědomování si vlastního těla, rozvíjí mezilidský kontakt a komunikaci. Vše probíhá ve stavu relaxace, v příjemné poloze a klient si sám vybírá ze strukturovaných podnětů. Využívá se senzomotorická a bazální stimulace, psychické i fyzické zklidnění, relaxace, podpora výchovy a vzdělávání, rozvoj emocionality, pokles agrese a autoagrese. Činnost probíhá ve vybavené místnosti.

7. Výtvarné a pracovní činnosti

Pomoc při vytváření z výtvarných materiálů. Využití struktury (procesní schémata) dle různých schopností klienta. Přispívá ke zklidnění, vyjádření sama sebe, umožnění emotivního prožitku.

Činnosti související: sebeobsluha, převlékání, hygiena, mytí pracovních pomůcek, pracovní plochy, úklid pracovního místa

8. Canisterapie

Pravidelná canisterapie pro děti s DMO - polohování. Základem polohování je přímý fyzický kontakt se psem, kdy děti vnímají živočišné teplo a strukturu srsti. Polohováním se uvolňují spastické svaly a rozvíjí se hmatové vnímání.

Další aktivity, které děti provádějí, jsou hry zaměřené na rozvoj jemné a hrubé motoriky, vnímání, komunikace a seberegulace (u dětí s PAS).

Pracovník vytváří klidnou a bezpečnou atmosféru (nespěchá, mluví klidně a zřetelně), vždy vhodně podporuje klienta v samostatnosti. Aktivita vždy probíhá za přítomnosti proškoleného psůvoda. Canisterapeutický pes je řádně odčervěn a absolvoval speciální kurzy.

9. Muzikoterapie

Expresivní terapie pracující s výrazovými uměleckými prostředky, podporuje celkový vývoj, napomáhá k reedukaci narušených funkcí, podporuje nácvik komunikace, emočních a sociálních dovedností, usnadňuje zvládnutí zátěže a umožňuje relaxaci. Muzikoterapie je prováděna pod vedením paní učitelky Mgr. Jany Prokešové. Jedná se o podporu komunikace, socializace, reedukaci a kompenzaci v motorické oblasti, podpora paměti, pozornosti, relaxaci a imitaci.

10. Aktivizace klienta v jeho domácnosti

V případě žádosti rodiny přenesení aktivizačních činností absolvovaných při školním vzdělávání do domácího prostředí. Tímto úkonem se rozumí například povídání, četba, společenské hry, ruční práce v domácnosti klienta.

Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:

doprovázení do školy, školského zařízení, k lékaři, na zájmové a volnočasové aktivity a doprovázení zpět.

Mateřská škola a Základní škola Sluníčko, Turnov

poskytovatel sociálních služeb

OSOBNÍ ASISTENCE a DENNÍ STACONÁŘ

IČO 71173854, Bankovní spojení GE Money Bank 165 405 997/0600

slunicko.turnov@centrum.cz, telefon 481322602, 484 801 389, 724166784

METODY PRÁCE

zdroj <http://www.apla.cz/metody-prace/obsah/stanoviska-apla/metody-prace>

Základní doporučení a strategie při práci s lidmi s autismem

Obecná doporučení vyplývající z diagnózy PAS

Způsoby práce s lidmi s PAS jsou vždy individuální, přizpůsobené na míru každému člověku. Každý člověk je jiný a tento fakt ovlivňuje i míra potřebných opatření a pomoci. Z diagnózy autismu však vyplývá řada obecných pravidel, jejichž uplatňování napomáhá úspěšnosti výchovně vzdělávacího procesu a přispívá k lepšímu a spokojenějšímu životu osob s autismem

Pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti

Většina lidí s PAS potřebuje větší míru struktury prostředí a činností, aby mohla kvalitně fungovat. Předvídatelnost a pravidelnost denních činností je pro lidi s PAS jistotou. Neznámé a nečekané události je mohou stresovat, což může vést k úzkosti, problémovému chování nebo k výpadkům ve fungování. Například návštěva oblíbené osoby, různá překvapení, dárky, slavnosti a oslavy, z kterých se druzí lidé radují, je mohou rozrušit tak, že se začnou chovat naprosto nevhodně. Udivují tím a často rozlítostní své okolí. Častým jevem jsou rituály a přesnost na úkor selského rozumu. Pokud si něco domluví, mohou až pedanticky trvat na dodržení, aniž by se byli schopni řídit novými informacemi. Dosazení struktury (co se kdy, kde a jak dlouho bude dít) ve vizuální formě někdy až zázračně pomáhá s akceptací změn.

Pravidlo jasné a konkrétní motivace

Osoby s PAS musí více než druzí lidé vědět, proč mají činnost vykonávat, protože sociální motivace vzhledem k omezené schopnosti empatie funguje méně. U lidí s PAS si všímáme zvýšené potřeby logických důvodů pro vykonání určité práce a splnění úkolů. Odpovědi opírající se o sociální pochopení (aby měli rodiče radost, protože si to přejí, aby s tebou ostatní kamarádili, abychom na tebe byli pyšní, aby z tebe jednou něco bylo, abys nebyl ostatním pro smích, abychom se nemuseli stydět apod.) nebývají pro lidi s PAS dostatečně motivující. Daleko účinnější efekt má motivace, která dává konkrétní smysl. Ne vždy ale platí, že logika v myšlení lidí s PAS je obecně platnou logikou. Při ztrátě motivace rapidně klesá i schopnost koncentrace. U lidí s PAS hraje adekvátní motivace velkou roli a enormně ovlivňuje veškeré jejich jednání.

Pravidlo vyšší míry tolerance

Neadekvátní způsoby jednání a komunikace s lidmi (nevhodné poznámky a výroky, netaktní přímočarost, otázky mimo kontext, banální výroky, úzkostné reakce při setkáních s novými lidmi apod.) kladnou vyšší nároky na toleranci, pedagogické úsilí a empatii pedagogů.

Vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek

Pokud má konkrétní žák problémy s chápáním ironie, sarkasmů, narážek či metafor, je dobré se jim v komunikaci vyhnout, neboť jsou pro ně matoucí a nepříjemné. Mnohdy je důležité upozornit žáka na tak základní věc, jako je možnost či nutnost vyjednat si výjimku, vznést dotaz apod. Při dotazech se nenechme odradit mlčením či odpovědí „nevím“, mnohdy totiž nemusí odpovídat skutečnosti, ale jde o únikové chování. Může také jít o reakci na nepřesně či nevhodně zvolenou otázku, která žáka zmátla, a on si nedoveze pomoci slovy typu: „Prosím, jak jste to myslel?“ Mnohdy je kvůli dobrému výkonu nutné se ujistit, zda žák ví, co má právě dělat a co má dělat např. potom. Nadstandardně, přesně a konkrétně je třeba vysvětlit, co se od něj očekává z hlediska množství a kvality práce. Nelze se spoléhat na pružnost v myšlení a schopnost rychle se přizpůsobit nové situaci. Dobré je dávat člověku s PAS zpětnou vazbu o jeho výkonech, a to v jazyku, kterému rozumí (často body, škály, grafy). Je zapotřebí neignorovat a neshazovat někdy i značně osobité příspěvky do diskuze, snažit se porozumět jejich významu, dát přiměřený prostor k projevení vlastního názoru. V případě

Mateřská škola a Základní škola Sluníčko, Turnov

poskytovatel sociálních služeb

OSOBNÍ ASISTENCE a DENNÍ STACONÁŘ

IČO 71173854, Bankovní spojení GE Money Bank 165 405 997/0600

slunicko.turnov@centrum.cz, telefon 481322602, 484 801 389, 724166784

obtíží se sociálně přijatelnými hranicemi příspěvku je nutné si pomoci vzájemně dohodnutým časem. Od malička se musí děti učit rozlišovat, kde je vhodné se dotýkat a kde nikoliv, instrukce by měly být s vizuální podporou a konkrétní.

Pravidlo důslednosti v přístupu

Živelnost, spontaneita, nepřesnost a nedodržování ustanovených pravidel uvádí lidi s PAS v chaos a nejistotu. Je-li nutné něco změnit, je třeba jasně a logicky vysvětlit, proč ke změně dochází. Změnu je dobré podpořit vizualizovanou informací.

Vyšší míra vizuální podpory

Vizuální podpora pomáhá většině lidí při učení a vstřebávání nových informací. Stejně jako hmat má pro nevidomé velký význam v boji s handicapem, tak je pro většinu lidí s PAS je zdrojem smysluplného významu informace "naservírovaná" vizuálně. Pracovní činnosti mnohdy nestačí pouze vysvětlit, je třeba je i předvést nebo rozkreslit, pokud chceme, aby si je člověk s PAS osvojil. Důležitým pomocníkem v životě mohou být pro lidi s PAS plány dne, psané připomínky a pravidla, vysvětlivky, procesní schémata, rozkreslené či rozepsané postupy činnosti, sepsané správné řešení situace.

Využití hmatu

Některé děti s PAS, zejména mladší, se lépe učí, když používají hmat. Umožnění fyzické manipulace s předměty zlepšuje proces učení.

Vhodné a efektivní strategie nácviků zohledňující speciální potřeby klientů

Mezi vhodné strategie, které se v práci se žáky s PAS osvědčily, patří: podrobný rozpis instrukcí, procesní schémata, přehrávání rolí, využití videa při demonstraci vhodného chování nebo nahlížení na chování vlastní, stanovení jednoznačných pravidel a smluv, jasně, nejlépe písemné shrnutí a definování faktů, využívání formulářů a škál, pozitivní zpěvňování (odměny), slovní reflexe).

Nadstandardní řešení obtíží s pozorností

Při motorickém neklidu je možné dovolit dítěte manipulaci s předmětem a činnost, která neruší ostatní a umožňuje soustředění (např. mačkáací míček, provázek, gumička). Situace, které jsou ve skupině a vyžadují soustředění, je zapotřebí zejména zpočátku redukovat na minimum. Dobré je podporovat aktivity, které dítěti umožní přijatelný pohyb v hodině (rozdat papíry, vybrat sešity apod.).

Poruchy autistického spektra mají v projevech více rozdílného než společného, stejně tak je tomu v oblasti vzdělávání. Jedno však mají lidé s poruchou autistického spektra i jejich rodiny společné – potřebu tolerance a akceptace jinakosti, s kterou se narodili.